

מחנות ריכוז בצרפת

אנדרה בור, ממנהיגי יהדות פריז, תיאר את התנאים בדרנסי:

בניינים לא גמורים, למעט קירות ושלד. מחיצות גבס, לפעמים מחוררות. לא ניתן לחימום בחורף. ... רוב האסירים ישנים על רצפת הבטון, ללא שום מצע. רובם נעצרו בלי דבר על גופם, [והם ללא] שמיכות, לבנים או סבון.

העיתונאי היהודי ז'ק ביילינקי כתב:

12 בנובמבר 1941: פגשתי כמה יצורים שלדיים שבקושי עומדים על הרגליים. אלה יהודים ששוחרו מדרנסי.

17 בנובמבר 1941: המשטר ששולט בדרנסי חורג מכל דמיון. בשש בבוקר, בצהריים ובערב, מחלקים צלחת של מים פושרים המכונים מרק ו-250 גרם לחם. זה הכל ליום אחד. במשטר התזונה הזה הפכו כולם לשלדים או התנפחו.

סיפרו אסירים ששרדו:

היינו מתנפלים כמו מורעבים על כל פירור לחם שנפל על הרצפה ... לא היה לנו כוח לחשוב על שום דבר אחר מלבד אוכל. ... האסירים היו מתמוטטים מחולשה ואפיסת כוחות. ... הרעב אפילו עורר בסופו של דבר מהומה ממש: האסירים אזרו עוז וירדו לחצר מתוך צעקות שאינם רוצים למות ברעב, שהם רוצים לחיות. התוצאה היחידה של ההפגנה הזאת הייתה כמובן צינוק לאחדים מהם, אלה שנחשבו למנהיגי ההפגנה.

בדו"ח שנכתב בסמוך לאירועים, ע"י אנשי הג'וינט בצרפת, תוארו התנאים במחנות באזור פריז וצפון מזרח צרפת:

תשעת אלפים אסירים היו צריכים להידחס לתוך אלפיים מקומות פנויים. דוחק מבזה נגזר על הנשים והנערות, בלי שום אפשרות להתבודד בצנעה בשביל צרכי הגוף החיוניים ביותר. אשר לילדים, ובייחוד לקטנטנים שביניהם, לא היתה שום אפשרות לרחוץ אותם, להחליף את חיתוליהם, להאכיל אותם. התזונה בכללה הייתה בלתי מספקת, אבל הקטנים סבלו מכך במיוחד: היה חסר חלב, המזון היה קשה לעיכול וכו'.

מרי-לואיז בלונדו (Blondeau), טוודנטית לעבודה סוציאלית שטיפלה בילדים במרפאת מחנה הריכוז פיתיוויה, כתבה ב-29 ביולי 1942:

שרר שם אי סדר שקשה לתאר, מחזה מעורר רחמים שמכמיר את הלב – תינוקות רבים כל כך על הקש, תינוקות רבים כל כך מבולבלים! בקושי היה אפשר להיכנס לתוך הצריפים. הנשים ההלומות ניסו להתארגן בתוך המהומה הזאת, שבה צרחו הילדים ובכו. היו נשים שפשוט דחפו את כולם, רבו זו עם זו והשתדלו לתפוס מכל הבא ליד. אחרות פשוט ישבו ובכו בשקט. [...] כמה קטנטנים, בני שנתיים וחצי - שלוש, נתקלו ללא הרף באבני גיר גדולות שהיו פזורות בשדה שמסביב ונפלו שוב ושוב. פניהם היו מעונים, רציניים מדי, טרגיים. לא היה שם אף אחד שירגיע אותם והם קמו והוסיפו ללכת. כמה ילדים היו שם לבדם, אחרים נתלו על אמהותיהם נואשים, פוחדים לאבד אותן. הם הגיעו מאצטדיון החורף, מבטים מבוהלים בעיניהם, פניהם מתוחים, זקנים בלא עת, ילדות קטנות לבושות היטב, ילדים קטנים מן הרובע העשירים, מלאכים קטנים בני שישה עשר חודש וגברים קטנים בני שמונה.

מקור: רנה פוזנסקי, **להיות יהודי בצרפת, 1939-1945** (ירושלים: יד ושם, 1999), ע' 152-154, 274, 278, 300-301